

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 – dotazník pro překladatele

OTÁZKA Č. 1

Prošel/prošla jste nějakou teoretickou přípravou překladu? (Zaškrtněte pouze jednu možnost.)

- mám vystudované překladatelství
- jako úplný samouk jsem si prostudoval/a teorie překladu
- studoval/a jsem cizí jazyk / literaturu
- učím se pouze výkonem praxe
- jiné (upřesněte)

OTÁZKA Č. 2

Jak dlouho překládáte literární texty?

OTÁZKA Č. 3

Z jakých jazyků překládáte? Zkoumané období je 2004–2019. (Vypište je v pořadí od nejvýznamnějšího z hlediska objemu přeložených textů po nejméně významný.)

OTÁZKA Č. 4

Jakou část v rámci literárních textů, které překládáte, tvoří následující skupiny? Zkoumané období je 2004–2019. (Odhadněte v procentech.)

- divadelní texty
- fiction
- poezie
- literatura pro děti
- komiks
- jiné (upřesněte)

OTÁZKA Č. 5

Ve kterém roce vám vyšla první překladová kniha?

OTÁZKA Č. 6

Kdo jako první knižně vydal nějaký váš překlad?

OTÁZKA Č. 7

Váš první knižně vydaný překlad byl (zaškrtněte pouze jednu možnost):

- práce na zakázku
- prosadil/a jsem dílo, které jsem si sám/sama vybral/a
- jiné (upřesněte)

OTÁZKA Č. 8

Jakým způsobem obvykle získáváte zakázky literárního překladu? (Odhadněte v procentech.)

- nakladatelé mě oslovují na základě již vydaných překladů
- daří se mi prosazovat k vydání texty, které si sám/sama vybírám
- nakladatelé mě oslovují díky mé aktivitě na sociálních sítích
- nakladatelé mě oslovují díky mé činnosti v oblasti literární publicistiky
- nakladatelé mě oslovují díky mým webovým stránkám
- nakladatelé mě oslovují díky heslu uvedenému v databázi Obce překladatelů
- nakladatelé mě oslovují na doporučení kolegů
- nakladatelé mě oslovují na základě překladatelských soutěží
- jiné (upřesněte)

OTÁZKA Č. 9

Ve kterém roce vyšel váš poslední překlad? (Neuvádějte reedice, jen 1. vydání.)

OTÁZKA Č. 10

Pro kolik nakladatelů už jste pracoval/a? Uveďte číselný údaj.

OTÁZKA Č. 11

Pokud jste členem jedné nebo více profesních organizací pro překlad, vypište jakých.

OTÁZKA Č. 12

Z jakých aktivit se skládá vaše živobytí? (Lze zaškrtnout více možností.)

- tlumočení
- překlad titulků
- překlad literárních textů
- copywriting
- překlad odborných textů (návody, smlouvy atd.)
- výuka cizího jazyka, překladu či tlumočení
- redakce a korektura textů
- jiná lingvisticky zaměřená aktivita (upřesněte jaká)
- aktivita, která nemá s jazykem nic společného (upřesněte jaká)

OTÁZKA Č. 13

Která aktivita vám vynáší nejvíce peněz?

OTÁZKA Č. 14

Které aktivitě věnujete nejvíce času?

OTÁZKA Č. 15

Jaký pracovní nástroj k překladu používáte? (Zaškrtněte pouze jednu možnost.)

- počítač
- psací stroj
- překlad píšu rukou
- jiný (upřesněte)

OTÁZKA Č. 16

Využíváte při překladu literárních textů placené počítačové programy (word s licencí, placené slovníky...)? Pokud ano, uveďte jaké.

OTÁZKA Č. 17

Seřad'te způsoby vyhledávání informací k překladu od nejčastěji využívaného po nejméně často využívaný či vůbec nevyužívaný. (Na volné řádky pod otázkou vepište svou odpověď následujícím způsobem: **5, jiné: dotazuji se svého malíčku, 4, 3, 2, 1.**)

1. konzultuji s odborníky
2. dotazuji se v překladatelských skupinách na sociálních sítích
3. v tištěných knihách (slovnících, encyklopediích, odborných publikacích atd.)
4. na internetu
5. ptám se kolegů
6. jiné (upřesněte)

OTÁZKA Č. 18

Kde na překladu nejčastěji pracujete? (Zaškrtněte pouze jednu možnost.)

- doma, kdekoli je zrovna místo a klid
- mám doma vlastní pracovnu / pracovní kout
- na chatě/chalupě
- pronajímám si vlastní pracovní prostor
- ve sdíleném prostoru pro práci typu Opero
- v prostoru, kde v jiných časech vykonávám jinou výdělečnou aktivitu
- po knihovnách
- po kavárnách
- jiné (upřesněte)

OTÁZKA Č. 19

Ve kterou část dne překládáte nejčastěji? (Zaškrtněte pouze jednu možnost.)

- brzy ráno
- dopoledne
- přes oběd
- odpoledne
- večer
- v noci

OTÁZKA Č. 20

Jaká byla od roku 2004 nejnižší sazba za překlad normostrany, kterou jste jako honorář za literární překlad akceptoval/a?

O překlad z jakého jazyka se jednalo?

V kterém roce jste takový honorář dostal/a?

OTÁZKA Č. 21

Jaká byla od roku 2004 nejvyšší sazba za překlad normostrany literárního textu, za niž jste pracoval/a?

O překlad z jakého jazyka se jednalo?

V kterém roce jste takový honorář dostal/a?

OTÁZKA Č. 22

Smlouváte o výši honoráře?

OTÁZKA Č. 23

Jaká sazba za překlad normostrany následujících textů by podle vás byla v tuto chvíli adekvátní vzhledem k vašemu vzdělání, vašim zkušenostem, vynaložené námaze a strávenému času?

Uveďte pro každý jazyk, z kterého překládáte.

- poezie
- fiction
- komiks
- literatura pro děti
- divadelní text

OTÁZKA Č. 24

Byl/a byste ochotný/á přistoupit na nižší tarif, abyste získal/a zakázku, o kterou máte velký zájem? (Zaškrtněte pouze jednu možnost.)

- ano
- ne

OTÁZKA Č. 25

Přistoupil/a jste někdy na nižší tarif, abyste získal/a zakázku, o kterou jste měl/a velký zájem? (Zaškrtněte pouze jednu možnost.)

- ano
- ne

OTÁZKA Č. 26

Na základě jakého pracovního poměru už jste jako literární překladatel/ka pracoval/a? (Lze zaškrtnout více možností.)

- ŽL
- smlouva o dílo
- klasická pracovní smlouva
- DPP
- jiné (upřesněte)

OTÁZKA Č. 27

Jak často se vám stává, že ke knize, kterou překládáte, nejprve píšete lektorský posudek? (Zaškrtněte pouze jednu možnost.)

- pokaždé
- téměř pokaždé
- tak v polovině případů
- skoro vůbec
- ještě se mi to nestalo

OTÁZKA Č. 28

Jak často se vám stává, že překládáte knihu, kterou nakladatel zařadil do edičního plánu na vaše doporučení? (Zaškrtněte pouze jednu možnost.)

- pokaždé
- téměř pokaždé
- tak v polovině případů
- skoro vůbec
- ještě se mi to nestalo

OTÁZKA Č. 29

Podílíte se obvykle i na jiné fázi přípravy knihy k vydání, než je překlad? (Lze zaškrtnout více možností.)

- vymýšlení názvu
- konzultace obálky
- grafické zpracování obálky
- zajištění korektury
- zajištění grafické úpravy a zlomu
- sepisování anotace, doslovu a jiných nakladatelských textů
- vytváření rejstříku
- pomoc s propagačními kampaněmi
- účast na autorských a jiných čteních
- jiné (upřesněte)

OTÁZKA Č. 30

Je pro vás důležitá zpětná vazba na vaši překladatelskou práci ze strany literární kritiky? (Zaškrtněte pouze jednu možnost.)

- ano
- spíše ano
- nemám na to názor
- spíše ne
- ne

OTÁZKA Č. 31

Jak často se vám stává, že v recenzi vámi přeloženého díla je zahrnuto i zhodnocení překladu? (Zaškrtněte pouze jednu možnost.)

- pokaždé
- téměř pokaždé
- tak v polovině případů
- skoro vůbec
- ještě se mi to nestalo
- nemohu posoudit

OTÁZKA Č. 32

Jste spokojeni s mírou uznání vaší práce, které se vám dostává od nakladatelů? (Zaškrtněte pouze jednu možnost.)

- velice spokojen/a
- spíše spokojen/a
- nevím
- spíše nespokojen/a
- je to naprostá hrůza

OTÁZKA Č. 33

Následující položky vyjadřují způsoby uznání překladatelské práce ze strany nakladatele. Seřad'te je od té pro vás nejdůležitější po nejméně důležitou. (Na volné řádky pod otázkou vepište svou odpověď následujícím způsobem: **6, 5, 4, 3, 2, 1.**)

1. věrnost ze strany nakladatele (opakované zakázky)
2. uvedení překladatelského jména na obálce knihy
3. uvedení překladatelského jména na viditelném místě v knižním e-shopu
4. výše finančního ohodnocení
5. nominace překladu na ocenění (Magnesia Litera, Cena Josefa Jungmanna atd.)
6. poskytnutí větší rozhodovací pravomoci překladateli ohledně velikosti nákladu, v jakém se kniha bude tisknout, vzhledu obálky atd.

OTÁZKA Č. 34

Plánujete si zakázky dopředu? (Zaškrtněte pouze jednu možnost.)

- ano, i více než rok dopředu
- ano, několik měsíců dopředu
- ne, jdu od zakázky k zakázce
- jiné (upřesněte)

OTÁZKA Č. 35

Jak jste na tom jako literární překladatel/ka s vlastním marketingem? (Lze zaškrtnout více možností.)

- mám webové stránky

- mám profil na LinkedIn
- snažím se být aktivní na FB
- snažím se být aktivní na Twitteru
- snažím se být aktivní na NYX
- pravidelně aktualizuji své heslo v databázi Obce překladatelů
- účelně se snažím zviditelňovat psaním recenzí
- investování peněz a času do marketingu vlastní činnosti nepovažuji v branži literárního překladu za důležité
- jiné (upřesněte)

OTÁZKA Č. 36

Jak moc jste obvykle obeznámen/a s výchozím dílem ve chvíli, kdy se s nakladatelem dohodnete na překladu? (Lze zaškrtnout více možností.)

- originál jsem si přečetl/a celý
- originál jsem prolistoval/a
- informoval/a jsem se o recepci díla v zahraničí
- dílo jsem už četl/a v jiném než výchozím jazyce
- mám k dispozici informační materiály od nakladatele
- nevím vůbec nic
- jiné (upřesněte)

OTÁZKA Č. 37

Jak moc jste obvykle obeznámen/a s výchozím dílem v momentě, kdy reálně zasedáte k překladu? (Lze zaškrtnout více možností.)

- originál jsem si přečetl/a celý
- originál jsem prolistoval/a
- informoval/a jsem se o recepci díla v zahraničí
- dílo jsem už četl/a v jiném než výchozím jazyce
- mám k dispozici informační materiály od nakladatele
- nevím vůbec nic
- jiné (upřesněte)

OTÁZKA Č. 38

Pohlaví

- žena
- muž

OTÁZKA Č. 39

Věk

OTÁZKA Č. 40

Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání? Uveďte název školy, obor a titul.

OTÁZKA Č. 41

Kde bydlíte? (Zaškrtněte pouze jednu možnost.)

- ve velkém městě
- na předměstí nebo v sídle v bezprostřední blízkosti velkého města
- v menším městě
- na vesnici
- na samotě

v zahraničí

Příloha č. 2 – dotazník pro nakladatele

OTÁZKA Č. 1

Kolik redaktorů pro vás pracuje v zaměstnaneckém poměru?

OTÁZKA Č. 2

Jak velký podíl vaší produkce činí překladová literatura? (Odhadněte v procentech.)

OTÁZKA Č. 3

Podle jakého klíče si vybíráte překladatele pro svou zakázku? (Odhadněte v procentech.)

- na základě jeho již vydaných překladů
- na základě doporučení
- na základě aktivity překladatele na sociálních sítích
- na základě hesla uvedeného v databázi Obce překladatelů
- na základě jeho činnosti v oblasti literární publicistiky
- na základě překladatelových webových stránek
- na základě překladatelských soutěží
- jiné (upřesněte)

Prostor pro váš komentář

OTÁZKA Č. 4

Je pro vás důležité svěřovat zakázky lidem s překladatelským vzděláním?

- ano
- spíše ano
- nevím
- spíše ne
- ne

OTÁZKA Č. 5

Necháváte k cizojazyčnému dílu, jehož překlad plánujete vydat, sepsat lektorský posudek?

- vždy
- téměř vždy
- tak v polovině případů
- skoro vůbec
- nikdy

OTÁZKA Č. 6

Pokud vás lektorský posudek utvrdí ve vydání, jak často se stává, že překlad zadáte tomu, kdo lektorský posudek sepsal?

- vždy
- téměř vždy
- tak v polovině případů
- skoro vůbec
- nikdy

OTÁZKA Č. 7

Stává se vám, že vydáte knihu, kterou vám překladatel sám od sebe navrhne k vydání?

- vždy
- téměř vždy
- tak v polovině případů
- skoro vůbec

nikdy

OTÁZKA Č. 8

Kolik času obvykle dělí dohodnutí zakázky s překladatelem od chvíle, kdy mu zašlete text k překladu?

OTÁZKA Č. 9

Vyžadujete po překladateli, aby se zapojil i do jiných fází přípravy knihy k vydání, než je překlad? (Lze zaškrtnout více možností.)

- vymýšlení názvu
- konzultace obálky
- grafické zpracování obálky
- zajištění korektury
- zajištění grafické úpravy a zlomu
- sepisování anotace, doslovu a jiných nakladatelských textů
- vytváření rejstříku
- pomoc s propagačními kampaněmi
- účast na autorských a jiných čteních
- ne, nevyžaduji
- jiné (upřesněte)

Prostor pro váš komentář

OTÁZKA Č. 10

Jaké mohou být důvody pro rozvázání spolupráce s překladatelem?

- anticena Skřipec
- nedodržení termínu
- odbytý překlad
- přílišné finanční požadavky
- jiné (upřesněte)

Prostor pro váš komentář

OTÁZKA Č. 11

Čerpáte granty na vydávání překladových knih? Pokud ano, na jaké jazyky?

OTÁZKA Č. 12

Jaké faktory ovlivňují výši překladatelova honoráře?

OTÁZKA Č. 13

V jakém kraji máte sídlo?

- Hlavní město Praha
- Středočeský
- Jihočeský
- Plzeňský
- Karlovarský
- Ústecký
- Liberecký
- Královéhradecký
- Pardubický

- Olomoucký
- Moravskoslezský
- Jihomoravský
- Zlínský
- Kraj Vysočina

Příloha č. 3 – rozhovor s Alenou Lhotovou

Vaše jméno je uvedeno u výstupu prvního výzkumu uveřejněného v roce 2008. Jste autorkou?

Autoři výzkumu z let 2007–2008 jsou Holger Fock, Martin de Haan a Alena Lhotová.

Jak nápad vytvořit výzkum vznikl a jak se realizoval?

CEATL není žádná mezinárodní organizace, je to v podstatě zájmové sdružení asociací literárních překladatelů. Každá z asociací, v našem případě Obec překladatelů, do ní vysílá svého delegáta. V roce 2005/2006 jsme shodou okolností s Němcem Holger Fockem a Holanďanem Martinem de Haanem přišli s nápadem udělat celoevropský výzkum napříč zastoupenými asociacemi o sociálních a pracovních podmínkách překladatele, protože nás to zajímalo a měli jsme na tom každý z nás svůj zájem. Společně jsme se do toho pustili a společně jsme připravili dotazníky. Němec Holger Fock je rozesílal asociacím překladatelů ve Skandinávii a měl na starosti také západní země. Martin de Haan se postaral o románskou oblast a já jsem posílala dotazníky střeoevropským a východoevropským asociacím.

Anketa vyšla v roce 2008 a od té doby se některé údaje začaly měnit, vyvíjet, takže se v rámci CEATLu začala připravovat aktualizace té studie. Tu jsme začali připravovat také takto ve třech, potom odstoupil Martin de Haan. Hlavní část práce spočívala na kolegovi Fockovi, který ale na aktualizaci neměl moc času, takže se to protahovalo. V roce 2011 jsme ve všech zastoupených zemích (a bylo jich zase o něco více než v roce 2005/2006, kdy jsme posílali první dotazník) udělali další interní výzkum. V dotazníku byly otázky týkající se jednotlivých překladatelů, ale také otázky obecnější, jako je třeba DPH, otázky týkající se knižního trhu, kolik vychází knih v Česku každý rok, jaká je daňová sazba na prodej knih nebo jaká je průměrná mzda v ČR atd. Ty jsme mohli ve výboru dohledat, tak jsme je našim členům neposílali. Překladatele bychom tím zbytečně zatěžovali a mnozí by na to stejně ani neodpověděli.

V jakém jazyce byl dotazník distribuován?

V CEATLu jsou dva oficiální jazyky – francouzština a angličtina, takže byl distribuován v angličtině i ve francouzštině.

Distribuovali jste ho písemně nebo elektronicky?

Rozesílali jsme to elektronicky a těm, kteří tehdy elektronicky nekomunikovali, což byli ti nejstarší, tak těm jsme to posílali spolu s naším bulletinem ve fyzické formě.

V jakém časovém rozmezí se sběr dat uskutečňoval?

U druhého výzkumu byl dotazník zveřejněn 4. února 2011 a respondenti mohli odpovídat nejpozději do 22. února 2011. U té první si to bohužel nepamatuji.

Jaká období oba výzkumy pokrývaly?

První výzkum se zajímal o data z let 2005 a 2006, druhý výzkum, tedy aktualizace pokrývala roky 2007–2010.

Myslíte si, že ve všech zemích probíhal výzkum úplně stejně?

Myslím si, že ano. Tedy úplně přesně to samozřejmě nevím, ale odpovídalo se na podobné otázky.

Když říkáte, že se odpovídalo se na podobné otázky... asi na stejné, když měli k dispozici stejný dotazník?

Každá asociace si dotazník mohla přizpůsobit svým vlastním podmínkám. Každá asociace se mohla ptát na to, co je zajímavé. My se třeba neptáme na to, jestli jsou nějaké rozdíly v odměně za knihu, která vyjde s pevnou vazbou anebo která vyjde v paperbacku. V řadě zemí ale ten rozdíl existuje a je tam jiná odměna za paperback, jiná odměna je za pevnou vazbu. Proč my bychom se na to ptali jako třeba Němci nebo Angličani, když to pro nás vůbec není relevantní?

Takže jste si vytvořili vzorový dotazník, ten jste rozeslali do členských asociací různých zemí a ty měly možnost si ho přizpůsobit svým podmínkám.

Ano.

Kdo data zpracovával v rámci prvního i druhého výzkumu?

Já jsem se na tom podílela ještě do roku 2012/2013. Na zpracování, na překladu, hlavně teda do francouzštiny. Pak jsem ze CEATL odešla, v podstatě společně s Holand'anem Martinem de Haanem a v komisi pro sociální a pracovní podmínky překladatelů mě nahradila Kateřina Klabanová. Hlavou celé aktualizace byl Holger Fock, u nějž se to zadržovalo, protože je to velmi vytížený překladatel. Ta práce není nijak honorovaná, i když on snad potom nějakou menší odměnu za oba výzkumy dostal.

Ten první výzkum, zdá se, byl publikovaný celkem rychle. Výsledky byly publikované už na konci roku 2008.

Ano, druhý výzkum se zadrhl.

Kolik respondentů se v rámci České republiky těchto výzkumů zúčastnilo?

Výzkumů se účastnili členové Obce překladatelů. V druhém výzkumu bylo 39 respondentů a Obec překladatelů tehdy měla asi 300 členů. S tím, že nám bylo řečeno, že když je odpověď na anketu v rozmezí 11–14 %, tak jsou to relevantní výsledky. U prvního výzkumu to bylo podobné.

Proč si myslíte, že ten výstup z prvního výzkumu vzbudil u překladatelů tak bouřlivou reakci?

Jak u koho, no. To víte, že nám bylo smutno z toho, že jsme na tom ve srovnání s ostatními zeměmi, hodně špatně. Že se pohybujeme, když se to všechno dá takhle dohromady, na posledních místech. Že s tím pár překladatelů nesouhlasilo, to je jejich názor. Někteří říkali, že ty výsledky nejsou relevantní a že překladatelé mají překládat a že musí pracovat o sobotách a nedělích a že nemají dovolenou – to byl jejich názor. A ti, kteří řekli nebo někde napsali, že paní Lhotová nechce pracovat, stejně nakonec zjistili, že nelze překládat 3000 stránek ročně, aby si člověk vydělal alespoň na průměrnou mzdu.

Příloha č. 4 – rozhovor s překladatelem 1

Jak jste se k překladům literárních textů dostal? Hrála v tom nějakou roli vaše rodina a třeba příklad rodičů?

K nápadu překládat z angličtiny jsem dospěl díky tomu, že bratr (důstojník a později kapitán čs. námořní plavby) si vozil ze zahraničí anglicky psané knihy, a zhruba na konci studií na gymnáziu mě napadlo zkusit něco přeložit. Protože se mi to tehdy příliš nedařilo, věnoval jsem se psaní vlastních textů a později jsem se překladům vrátil, zejména jsem překládal SF povídky ze sborníku, který mi bratr přivezl. Později jsem přešel k překladům rozsáhlejších textů a díky dr. Kolečkovi z tehdejšího nakladatelství EGEM v Praze jsem začal překládat pro nakladatelství na smluvním základě.

Co pro vás překládání literárních textů znamená? Je to pro vás spíše práce, nebo zábava? Odůvodněte.

Pro mě jde jednoznačně o zábavu, jejímž příjemným průvodním jevem jsou autorské honoráře. Na překlady jsem se jako na formu naplnění svých literárních ambicí soustředil poté, co jsem prakticky přestal psát vlastní texty. Překladatelství jsem nikdy nechápal jako profesi, a dokud jsem byl zaměstnán, ani to nebylo možné.

Jak se vám daří skloubit dohromady regulérní pracovní poměr s překlady literárních textů? Jakým způsobem si organizujete čas, když pracujete na zakázce od nakladatele? Zasahuje nějak překládání literárních textů do vašeho rodinného a společenského života?

Dokud jsem byl zaměstnán, věnoval jsem překladům značnou část volného času, dnes jsem v pozici důchodce, takže je to daleko snazší a jsem schopen přeložit adekvátně víc zakázek než dřív. Organizace času při zpracování překladu závisí na termínu odevzdání, až na několik výjimek jsem v tomto směru neměl potíže. Svůj čas primárně věnuji tomu, co jiného je třeba právě udělat (bydlím na vesnici v rodinném domě, máme na starosti i něco málo polností), a ve zbytku času se mohu věnovat překladatelství. Protože se prakticky nedívám na televizi, zbývá mi na překlady relativně dost času.

Do čeho jste investoval / pravidelně investujete, abyste si vytvořil příjemné a efektivní pracovní prostředí pro překládání literárních textů? (stůl, židle, ergonomická klávesnice a myš, výkonný počítač, druhá obrazovka, slovníky, tiskárna...)

Investice směřovaly pochopitelně do technického vybavení (výkonný počítač s periferiemi, rychlé internetové připojení, potřebný software – slovníky, encyklopedie apod.), ale používám také kvalitní stereo soupravu, protože si k práci často vytvářím hudební kulisu. Zejména před současným rozvojem internetu jsem hodně investoval rovněž do „papírových“ pomůcek (slovníky, velký zeměpisný atlas, cestovní příručky apod.).

V dotazníku jste uvedl, že nejste členem Obce překladatelů. Jaké k tomu máte důvody? Co by vám OP měla nabídnout, abyste měl motivaci stát se jejím členem?

Mám za to, že OP je instituce určená především pro překladatele-profesionály, jejichž potřeby může uspokojovat. Já po řadě let, kdy se vyžadovalo být organizován v nějaké instituci, tuto potřebu nemám, nevím, co bych mohl po OP požadovat a co bych jí naopak mohl nabídnout. Překladatelství „na volné noze“ mám za ideální stav – pokud je o mé překlady zájem, je to v pořádku, pokud nebude, mám smůlu a OP by mi sotva mohla pomoci.

Jak moc dbáte na to, jaké znění licenční smlouvy s nakladatelem podepíšete? Konzultujete ji s někým? Vyjednáváte s nakladatelem? Pokud žádáte o úpravu znění, jak moc jste v tom úspěšný?

Protože jsem původní profesí právník, samozřejmě jsem se o obsah licenční smlouvy zajímal v případě, že jsem spolupracoval s novým subjektem. V případě mnohaleté spolupráce s jedním nakladatelstvím vím, že obsah smlouvy se v zásadě nemění, a protože mám k tomuto nakladatelství důvěru, nepředpokládám, že by chtělo smlouvu perfidně změnit v můj neprospěch.

Je pravda, že aspoň opticky každou smlouvu kontroluji, např. jestli se nezměnily odstavce, počet stránek smlouvy atd. Ale nestuduji celou smlouvu, to jediné pokud jde o nakladatele, s nímž jsem dosud nespolupracoval.

S nakladatelem nevyjednávám, zatím jsem úpravu smlouvy po nikom nepožadoval, a je-li třeba něco řešit (zejména termín odevzdání překladu), zatím jsem se vždycky dokázal operativně domluvit k obapolné spokojenosti.

V dotazníku jste uvedl, že jste s nakladatelem pracoval i na smlouvu o dílo. Z jakého důvodu? Navrhl vám ji nakladatel, nebo jste ji po nakladateli požadoval vy?

Pokud si dobře vzpomínám, šlo snad o jediný případ, k němuž došlo velice dávno, a jednalo se o nápad nakladatele, který zřejmě v oboru začínal a neměl dost dobrý přehled o smluvních instrumentech. Neviděl jsem v tom žádný problém, zejména když – jak se domnívám – šlo o ojedinělou zakázku.

Jaké máte zkušenosti se spoluprací s nakladateli z hlediska redakce vašeho překladu a platební morálky nakladatelů?

Zatím se mi nestalo, že bych s některým z redaktorů, který redigoval můj překlad, řešil nějaké kontroverzní otázky. Všichni redaktoři, s nimiž jsem spolupracoval, se chovali vstřícně a korektně. Neměl jsem s nimi žádné problémy. Naopak při překladu knižní série jsme s nakladatelem a redaktorem velmi úspěšně kooperovali.

Pokud jde o platební morálku nakladatelů, v posledních letech jsem neměl žádné potíže. Je pravda, že od jednoho nakladatelství přišla platba velmi opožděně a s jedním nakladatelem z 90. let mám do této doby „nevyrovnanou bilanci“ – jenže to býval můj kamarád, a tak jsem ty peníze odepsal a už kamarádi nejsme.

Stalo se vám někdy, že jste překlad nestihl odevzdat včas? Pokud ano, co bylo příčinou? A jak jste pak postupoval?

Zmeškání termínu mi hrozilo několikrát, zejména v případě, kdy se mi do harmonogramu vsunul nový urgentní překlad, což se někdy stane. Ale pokaždé jsem tuto situaci bez problémů vyřešil dohodou s nakladatelem.

Obec překladatelů volá po tom, aby se překladatelé vůči sobě chovali kolegiálně a nepřekládali za dumpingové ceny. V dotazníku jste uvedl, že byste byl ochotný přistoupit na nižší cenu, abyste dostal zakázku, o kterou hodně stojíte. Znamená to, že při překládání je pro vás důležitější aspekt umělecké tvůrčí činnosti než výše honoráře? Nebo je důvod úplně jiný?

Jednoznačně je pro mě méně důležitá výška honoráře než obsah knihy, kterou překládám. Bohužel v poslední době se neobjevuje příliš mnoho takových knížek, kvůli kterým bych byl ochoten pracovat za méně peněz. Za mnoho let se mi podařilo takových titulů přeložit jen několik, jistě ne víc než deset.

Specifická situace nastává u překladu knižních sérií, kdy – domnívám se, že ne sám – mám eminentní zájem překládat celou sérii, pokud je to technicky možné, zejména když jsem si pro překlad vytvořil vlastní kánon a repertoár ustálených převodů některých specifických termínů. Proto také, pokud „naskočím“ do už překládané série, požaduji po nakladateli její předešlý publikovaný díl, abych se do „kánonu“ svého kolegy strefil a nevymýšlel jiný výklad něčeho, co už v sérii funguje.

Jaké faktory jste zvažoval, když jste do dotazníku psal ideální výši honoráře?

Samozřejmě jde o míru náročnosti překladů, jak ji vnímám v současné době, potřebu dohledávat (a bohužel nezřídkem i opravovat) reálie, vnímat dějovou souslednost knihy (a zasáhnout, když se objeví nějaká nelogičnost, např. znovu vystupuje postava, která předtím zahynula apod.), a je toho daleko víc, co je třeba „pohlídat“.

Zajímáte se o dění kolem překladů? Chodíte na autorská čtení, přednášky apod.?

Dění kolem překladů samozřejmě vnímám, ale kontakt s komunitou ostatních překladatelů nevyhledávám.

Dovzděláváte se v oblasti překladu? Pokud ano, jakým způsobem?

Především čtu dobré překladaře (zejm. z druhé poloviny minulého století), abych se u nich poučil o stylu a bohatosti jazyka, a všímám si i špatných překladů, abych se podobného paskvilu sám vyvaroval. Hodně čtu recenze a publicistiku týkající se překladů (týkající se např. „ceny“ Koniáš apod.) a snažím se vstřebávat pozitivní poznatky.

Jakým způsobem si udržujete úroveň cizího jazyka a češtiny?

Bohužel mi nebylo dopřáno trávit delší dobu v anglicky mluvící zemi, moje návštěvy v Anglii byly vždycky spíš krátkodobé, takže s mluveným projevem na tom nejsem valně. Udržovat svou angličtinu ve slušné kondici mi hodně napomáhá práce s internetovými slovníky angličtiny (The Free Dictionary by Farlex, Merriam-Webster, Urban Dictionary a další). Pokud jde o češtinu, velký dík si zaslouží Internetová jazyková příručka UJČ a Portál o českém jazyce – Lingea, kam zavítám, když si nejsem jistý. A samozřejmě čtu kvalitní českou literaturu počínaje Karlem Čapkem a konče Ivanem Klímou a některými současnými autory.

Máte vedle překládání literárních textů vlastní literární ambice?

Už jsem uvedl, že jsem se věnoval vlastní tvorbě, zejm. povídkové, a několik povídek mi vyšlo časopisecky nebo ve sbornících. V poslední době se soustředím na překlady a nemám potřebu tvořit vlastní texty.

Příloha č. 5 – rozhovor s překladatelkou 3

Jak jste se k překladům literárních textů dostala? Hrála v tom nějakou roli vaše rodina a třeba příklad rodičů?

Po maturitě jsem chtěla studovat anglistiku a bohemistiku, ale tehdy to nešlo jinak než jako učitelský obor. Učit jsem nikdy nechtěla a po fakultě jsem nastoupila do ČSAV (nyní AV ČR) na úsek lingvistiky překladu. Tam jsem brzy zjistila, že daleko víc než teoreticky bych se chtěla překladem zabývat prakticky. Úspěšně jsem se účastnila soutěží, ale věnovat se překladu beletrie jsem mohla až po roce 1989. Rodina na mé rozhodnutí neměla vliv, nemáme v ní žádného překladatele ani lingvistu.

Co pro vás překládání literárních textů znamená? Je to pro vás spíše práce, nebo zábava? Odůvodněte.

Je to práce i zábava v jednom. V současnosti překládám hlavně fantasy a v té mě baví překládat to, co vypadá na první pohled nepřeložitelně – vlastní jména plná narážek a konotací, obrazy fiktivního světa se změněnou fyzikou atd. Baví mě hledat ekvivalenci ve stylistických nuancích. Baví mě překládat přímou řeč vykreslující postavy. Překládání pro mě znamená, že když si sedám k práci, není to s nechtím. Chut' mám samozřejmě někdy větší a někdy menší, ale vždycky v tom aspoň ta špetka potěšení je.

Jakým způsobem si organizujete čas, když pracujete na zakázce od nakladatele? Zasahuje nějak překládání literárních textů do vašeho rodinného a společenského života?

Zasahuje, protože tím, že neodcházím do práce, má rodina pocit, že jsem v domácnosti, a tudíž všechno zařídím, v poledne bude samozřejmě čerstvě uvařený oběd, děti včas na kroužcích (to už mi v současnosti odpadlo, protože děti dospěly), nakoupeno, pes vyvenčený atd. Dala bych přednost tomu, dělat tuhle práci jako zaměstnanec, protože jako OSVČ si na ni doma musím doslova krást čas. Překládání z mého života zcela vytěsnilo televizi, protože večer doháním to, na co jsem neměla čas přes den. Bohužel na instituci, která by zaměstnávala na plný úvazek překladatele beletrie, jsem dosud nenarazila – z pochopitelných důvodů.

Do čeho jste investovala / pravidelně investujete, abyste si vytvořila příjemné a efektivní pracovní prostředí pro překládání literárních textů? (stůl, židle, ergonomická klávesnice a myš, výkonný počítač, druhá obrazovka, slovníky, tiskárna...)

Svůj pracovní kout už roky neustále zdokonaluji podle vlastních představ. Používám ultrawide monitor, abych mohla mít stále paralelně viditelná okna textového editoru, slovníku a internetového vyhledávače, pravidelně investuji do počítače, v pracovním koutě mám podle svých představ vyřešené osvětlení, ventilace v horkém počasí, mám 2 tiskárny atd. Komfort při práci je pro mě dost důležitý.

V dotazníku jste uvedl, že jste členem Obce překladatelů. Čím je pro vás toto členství přínosné?

Je to zdroj informací a pocitu sounáležitosti. Víc se cítím „v obraze“.

Jak moc dbáte na to, jaké znění licenční smlouvy s nakladatelem podepíšete? Konzultujete ji s někým? Vyjednáváte s nakladatelem? Pokud žádáte o úpravu znění, jak moc jste v tom úspěšná?

S nakladatelem se dohaduji na termínu a vždycky se bez větších problémů domluvíme na nějakém kompromisu. O výši honoráře nakladatel většinou není ochoten diskutovat, s termínem výplaty honoráře bývá vstřícný, když o to požádám, vyplatí mi honorář hned po odevzdání překladu.

V dotazníku jste uvedla, že jste s nakladatelem pracovala i na smlouvu o dílo. Z jakého důvodu? Navrhl vám ji nakladatel, nebo jste ji po nakladateli požadovala vy?

Bylo to na přání nakladatele.

Jaké máte zkušenosti se spoluprací s nakladateli z hlediska redakce vašeho překladu a platební morálky nakladatelů?

S platební morálkou mám většinou dobré zkušenosti, jen jednou se mi stalo, že nakladatelství zkrachovalo dřív, než stačilo překlad vydat. Po určitých průtazích a jednáních mi ale dodatečně po částech honorář vyplatilo.

Zkušenosti s redakcí mám většinou dobré, s redaktory komunikuji a leckdy hledáme společně řešení. Jednou se mi ale stalo, že paní redaktorka udělala v mém překladu zásadní změny, na které bych rozhodně nepřistoupila, a dokonce i chybu v češtině, ovšem dověděla jsem se o tom až z tištěného vydání. Nakladatelství jsem napsala stížnost, s paní redaktorkou jsme si vyměnily několik věcných mailů a vysvětlily svá stanoviska, ale na vydaném překladu už to nemohlo nic změnit. Kdyby se v tomto případě jednalo o dotisk, smlouvu bych nepodepsala.

Stalo se vám někdy, že jste překlad nestihla odevzdat včas? Pokud ano, co bylo příčinou? A jak jste pak postupovala?

Stalo se mi to jednou, z důvodu nepředvídaných rodinných komplikací. Nakladatelství jsem upozornila předem, že budu mít výpadek v práci a problém s termínem. Dohodli jsme se na odevzdání překladu po částech, aby se mohlo začít s redakčními úpravami bez většího zpoždění. Nakladatel byl vstřícný.

Obec překladatelů volá po tom, aby se překladatelé vůči sobě chovali kolegiálně a nepřekládali za dumpingové ceny. V dotazníku jste uvedla, že byste byla ochotná přistoupit na nižší cenu, abyste dostala zakázku, o kterou hodně stojíte. Znamená to, že při překládání je pro vás důležitější aspekt umělecké tvůrčí činnosti než výše honoráře? Nebo je důvod úplně jiný?

Je to přesně tak, o překlad kvalitního originálu mám vždy zájem bez ohledu na výši honoráře – prostě jen proto, že je to krásná práce. Brakovou literaturu bych naopak nepřekládala ani za velmi zajímavý honorář.

Jaké faktory jste zvažovala, když jste do dotazníku psala ideální výši honoráře?

Úměrnost výše honoráře vynaloženému úsilí.

Zajímáte se o dění kolem překladů? Chodíte na autorská čtení, přednášky apod.?

Zajímám se pouze pasivně, sleduji překladatelské dění v médiích, na Facebooku atd., ale na autorská čtení a přednášky nechodím.

Dovzděláváte se v oblasti překladu? Pokud ano, jakým způsobem?

Sleduji odbornou a populárně odbornou literaturu.

Jakým způsobem si udržujete úroveň cizího jazyka a češtiny?

Aktivně využívám on-line kurzy pokročilé angličtiny, vyučuji angličtinu a příprava na hodinu s žákem úrovně C1 je i pro mě cenným opakováním a prohlubováním toho, co jsem leckdy už pozapomněla. Pasivně udržuji úroveň znalosti obou jazyků četbou.

Máte vedle překládání literárních textů vlastní literární ambice?

Nemám.

Příloha č. 6 – rozhovor s překladatelem 4

Jak jste se k překladům literárních textů dostal? Hrála v tom nějakou roli vaše rodina a třeba příklad rodičů?

Nedokázal jsem si sehnat jednoho autora česky (jeho knihy byly vyprodané a nějaký mentální blok mi bránil si je půjčit nebo si je koupit v antikvariátu), tak jsem si jeho povídky obstaral v anglickém originále. Posléze jsem zjistil, že ještě anglicky neumím dost dobře a četba mě vyčerpává, a napadlo mě, že si je přeložím, abych si je pak mohl přečíst bez větší námahy. Během překládání jsem zjistil, že mě to opravdu baví, a následně jsem si přeložil pár věcí do šuplíku s tím, že je časem někde udám. To se ale nedařilo, a abych tedy měl na trhu nějakou šanci, zkusil jsem štěstí v Překladatelské soutěži Jiřího Levého. Získal jsem třetí cenu a ta už mi otevřela dveře do jednoho nakladatelství, kde jsem chtěl vydat ty svoje šuplíkové překlady a další texty, nakonec jsem ale pouze překládal, co mi zadali.

Rodina v tom roli zřejmě nehrála – až ta budoucí. O Soutěži Jiřího Levého jsem se dozvěděl, když jsem během studií na VŠ čekával na svou budoucí manželku na katedře angličtiny na pedagogické fakultě UPOL.

Co pro vás překládání literárních textů znamená? Je to pro vás spíše práce, nebo zábava? Odůvodněte.

Je to pro mě práce snů – takže i práce, i zábava.

Práce proto, že to nezřídka bývá opravdu náročné (ve všech možných ohledech), z velké části jde o řemeslo a v minulosti mě to živilo. Před pár lety jsem si musel kvůli potřebě nového bydlení najít stálé zaměstnání, ale pořád překládáním přispívám do rodinného rozpočtu a brzy bych se chtěl opět živit jen překladem.

Zábava proto, že se věnuji pouze literárním překladům a měl jsem to štěstí, že zatím mě naprostá většina textů velice bavila. Užívám si ten ponor do cizích příběhů a světů, vnáší to do života jistou snivost. Překládání mě naplňuje, je to svého druhu únik před skutečným světem, ale zároveň člověk musí překonávat množství překážek a z toho plyne určité uspokojení.

Jak se vám daří skloubit dohromady regulérní pracovní poměr s překlady literárních textů? Jakým způsobem si organizujete čas, když pracujete na zakázce od nakladatele? Zasahuje nějak překládání literárních textů do vašeho rodinného a společenského života?

Je to opravdu náročné. Zatím se mi nejvíce osvědčil pracovní poměr na zkrácený úvazek v kombinaci s překládáním ráno před odjezdem do práce a potom zase večer před spaním. Když přijmu zakázku, spočítám si, kolik normostran musím každý den přeložit, a potom se to snažím dodržovat. Samozřejmě se to často nedaří, takže pak překládám do pozdních nočních hodin a/nebo o víkendech a rodinný a společenský život trpí buď mou únavou, nebo tím že se ho v podstatě téměř neúčastním.

Do čeho jste investoval / pravidelně investujete, abyste si vytvořil příjemné a efektivní pracovní prostředí pro překládání literárních textů? (stůl, židle, ergonomická klávesnice a myš, výkonný počítač, druhá obrazovka, slovníky, tiskárna...)

Vertikální myš, ergonomická klávesnice, gelové podložky k myši a klávesnici, kvalitní křeslo, balanční podložka, masážní míček. Taky je potřeba investovat nemalé částky do kvalitní četby, ať už původní, nebo překladové.

V dotazníku jste uvedl, že jste členem Obce překladatelů. Čím je pro vás toto členství přínosné?

Když vyjednávám s nakladatelem o podobě smlouvy, často argumentuji tím, co Obec doporučuje (ač se to ne vždy setkává s úspěchem). Jinak mi členství moc nedalo, spíš se já snažím dát něco Obci, aby trochu ožila a lépe plnila svou funkci.

Jak moc dbáte na to, jaké znění licenční smlouvy s nakladatelem podepíšete? Konzultujete ji s někým? Vyjednáváte s nakladatelem? Pokud žádáte o úpravu znění, jak moc jste v tom úspěšný?

Dřív jsem na to příliš nedbal, dnes na to dbám čím dál víc. Některé věci konzultuji s kolegy, s nakladatelem vyjednáвам vždy. Úspěšný bývám částečně – ne vždy se podaří navýšit honorář, většinou ale lze vyjednat lepší podmínky, pokud jde o termín odevzdání, licenci na audio zpracování a tak podobně.

V dotazníku jste uvedl, že jste s nakladatelem pracoval i na smlouvu o dílo. Z jakého důvodu? Navrhl vám ji nakladatel, nebo jste ji po nakladateli požadoval vy?

Abych se přiznal, zřejmě dost dobře nerozumím příslušné terminologii. Několikrát jsem podepsal dokument nazvaný „Smlouva o vytvoření díla a licenční smlouva nakladatelská“. Takovou smlouvu navrhl vždy nakladatel a já neviděl důvod, proč na ni nepřistoupit.

Jaké máte zkušenosti se spoluprací s nakladateli z hlediska redakce vašeho překladu a platební morálky nakladatelů?

Zkušenosti mám všeho druhu, od těch nejlepších po ty nejhorší (k těm patří například mnohaměsíční zpoždění, pokud jde o vyplacení honoráře, či znehodnocení textu neodbornými zásahy redaktora). Chybami se člověk učí!

Stalo se vám někdy, že jste překlad nestihl odevzdat včas? Pokud ano, co bylo příčinou? A jak jste pak postupoval?

Menší zpoždění jsem měl už několikrát, povětšinou z toho důvodu, že nám onemocněly děti a nedalo se pak pořádně překládat ani večer a v noci. Větší zpoždění jsem měl zatím jen jednou, za tím bylo stěhování a rekonstrukce nového bytu. Vždycky stačilo nakladateli včas nahlásit, jak se věci mají, setkal jsem se s pochopením. Pokud překlad opravdu spěchal, odevzdával jsem ho po částech, aby prošel redakcí co nejrychleji.

Obec překladatelů volá po tom, aby se překladatelé vůči sobě chovali kolegiálně a nepřekládali za dumpingové ceny. V dotazníku jste uvedl, že byste byl ochotný přistoupit na nižší cenu, abyste dostal zakázku, o kterou hodně stojíte. Znamená to, že při překládání je pro vás důležitější aspekt umělecké tvůrčí činnosti než výše honoráře? Nebo je důvod úplně jiný?

Aspekt umělecké tvůrčí činnosti je jistě důležitý, ale všeho s mírou. V mém případě se jedná o onu příslovečnou výjimku potvrzující pravidlo. Nedávno jsem od jednoho nakladatele dostal nabídku přeložit pro něj knihu, kterou jsem se předtím snažil prosadit u několika jiných nakladatelů. Honorář sice nebude tak vysoký, jako kdybych překládal pro svého hlavního nakladatele, ale v porovnání s jinými není špatný. Obětuji se tedy jen trochu a budu dělat na něčem, po čem jsem opravdu toužil.

Občas jsem také ochoten smířit se s nižším honorářem (nikoli s dumpingovým, ale prostě jen o něco nižším), protože vím, že se daná kniha bude hodně půjčovat v knihovnách a agentura DILIA mi za ni vyplatí vyšší částku než v případě jiných titulů.

Jaké faktory jste zvažoval, když jste do dotazníku psal ideální výši honoráře?

Hlavně asi časové – zkusil jsem si představit, kolik bych měl vydělávat, abych nemusel překládat takříkajíc od nevidím do nevidím. Dále jsem bral v potaz, že překlad je práce odborná a nemůže ji dělat jen tak někdo. Zároveň jsem se ale držel trochu při zemi, aby ten ideál byl dosažitelný a nedalo se mluvit o naprosté utopii.

Zajímáte se o dění kolem překladů? Chodíte na autorská čtení, přednášky apod.?

Ano. Nedá se říct, že bych chodil často, protože do hlavního města, kde se toho děje nejvíc, to mám celkem z ruky. Nicméně kdykoli to jde, jezdím na vyhlášení Překladatelské Soutěže Jiřího Levého a na pravidelné akce Tvrdohlavých (překladatelských) stvoření, sem tam zavítám i na nějaké jiné

čtení, občas se dokonce ochomýtám kolem organizování takových akcí, ať už jde o čtení, vzdělávání či prostě jen sdružování.

Dovzděláváte se v oblasti překladu? Pokud ano, jakým způsobem?

Kdysi v začátcích jsem četl teorii – Umění překladu a různé články, které jsem našel na internetu. Později, asi po pěti letech aktivního překládání, jsem absolvoval Kurz literárního překladu pořádaný Obcí překladatelů. V současnosti se vzdělávám hlavně čtením kvalitních překladů a rozhovory s kolegy. Velkým přínosem je i spolupráce s dobrým redaktorem.

Jakým způsobem si udržujete úroveň cizího jazyka a češtiny?

Úroveň cizího jazyka se při překládání udržuje celkem sama, ovšem abych nezakrňel, pokud jde o poslech, pouštím si různé podcasty, rozhovory a četbu do uší. Samozřejmě čtu i anglické knihy, které nemusím překládat. Úroveň češtiny si udržuji zase četbou českých autorů a určitě pomáhá i komunikace s redaktory a Jazykovou poradnou Ústavu pro jazyk český.

Máte vedle překládání literárních textů vlastní literární ambice?

Dříve jsem psal básně a písňové texty, napsal jsem také několik kratších próz a pokoušel se i o něco většího, ale v současnosti na to nemám ani čas, ani chuť. K literárnímu vyžití mi bohatě stačí četba a překlad.

Příloha č. 7 – vyjádření redaktora velkého nakladatelského domu

Do jaké míry jsou jednotlivá nakladatelství spadající pod AM samostatná? O čem si rozhodují samy a co je řízeno centrálně?

Podle mého názoru je samostatnost jednotlivých nakladatelství zanedbatelná, ale vedení by na to jistě mělo jiný názor. V podstatě všechno musí schvalovat někdo z vedení nebo marketingové či obchodní oddělení. Tituly navrhované k publikaci musí projít přes programového ředitele, vedoucího knižních nakladatelství, marketing a obchod a stejně tak obálka, u bestsellerů i anotace a doprovodné texty. Jediné, do čeho nikdo nezasahuje a jednotlivé redakce si to můžou dělat samy, je podoba knihy uvnitř, tzn. výběr ilustrátora, překladatele atd. Tento postup nakonec ústí v to, že značky (hlavně pro dospělé) ztrácejí vlastní tvář, protože se neustále musejí přizpůsobovat podnětům shora, neustále se něco zkouší a je hrozně málo prostoru pro vytvoření a udržení nějaké reálné koncepce.

Jak v nakladatelství, které se stalo součástí velké nakladatelské skupiny, probíhá spolupráce s překladatelem z hlediska jeho výběru, výše honoráře, času na překlad, plánování překladu či sestavování edičního plánu?

Zde nejsem zcela kompetentní odpovědět. Myslím, že se toho po akvizici moc nezměnilo, až na to, že se snížily honoráře, protože když se začaly náklady na jednotlivé tituly kalkulovat podle toho, jak to dělá celé AM, zjistilo se, že částky vychází výrazně jinak, než je v celém AM zvykem. Ale jinak si myslím, že procesní úkony zůstávají v akvizovaných nakladatelstvích stejné jako před akvizicí. Na výběr překladatele podle mě akvizice dopad nemá, pokud tedy nehraje roli ten honorář. Plánování překladu je možná o trochu komplikovanější, protože v korporátu jsou přece jenom víc než v malé redakci na odevzdání překladu a zhotovení finální knížky navázané další kroky (u bestsellerů marketing atp.). Neřekl bych ale, že ten rozdíl je nějak dramatický. Ediční plán se vždycky snažíme postavit tak, aby daný měsíc byla žánrová/jazyková/kulturní směsice co nejpestřejší, ale je to spíš tak, že ediční plán sestavujeme podle titulů, o kterých víme, že s nimi můžeme počítat, že budou přeložené, než že bychom psali překladatelům „máme to v edičním plánu na tehdy a tehdy, musíte si pospíšet“. Je nám jasné, že pak by ten překlad nestál za nic a my bychom strávili x dní navíc redakcí a/nebo korekturou.

Příloha č. 8 – licenční smlouva malého nakladatelství

SMLOUVA O DÍLO S NEHMOTNÝM VÝSLEDKEM

A LICENČNÍ NAKLADATELSKÁ SMLOUVA

(uzavřená dle § 2631 a násl. občanského zákoníku a dle § 2358 a násl. občanského zákoníku)

(dále jen „nabyvatel licence/nakladatel“)

A

(dále jen „autor“)

uzavřeli dnešního dne tuto smlouvu:

1. Nabyvatel licence objednává u autora vytvoření literárního díla překladu z anglického do českého jazyka díla

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Rozsah cca 250 normostran

Dodání předlohy: dodáno

(dále jen „dílo“).

2. Účelem této objednávky je dle § 2634 občanského zákoníku, dále jen OZ, užití díla formou knižního vydání a formou sdělování veřejnosti (zejména prostřednictvím elektronických knih) a případným spojením s jiným dílem literárním a dále s dílem výtvarným, fotografickým či případně jiným.
3. Nabyvatel licence prohlašuje, že je nositelem veškerých autorských práv k původnímu dílu a není nijak omezen pro užití díla dle této smlouvy.

4. Autor prohlašuje, že dílo vytvoří sám, že se na jeho vzniku nebude podílet žádná třetí osoba a že jeho práva k dílu nejsou nijak omezena (například dřívější smlouvou s třetí stranou). V případě nepravdivosti tohoto prohlášení autor ponese veškeré následky, které z něho vyplynou.
5. Autor ručí nabyvateli licence za věcnou, faktografickou, gramatickou a obdobnou správnost díla z hlediska jeho určení. V případě porušení tohoto závazku se autor zavazuje uhradit nakladateli vzniklou škodu. Autor se zavazuje provést v požadovaném termínu autorské korektury a spolupracovat s nakladatelem na zdárném vydání díla, přičemž odměna za tuto spolupráci je zahrnuta ve sjednané odměně.

6. Autor se zavazuje dílo v konečném znění, vyhovujícím požadavkům nakladatele po stránce obsahové, jazykové a odborné, odevzdat nejpozději do 31. 08. 2017 ve formě elektronické zaslané mailem v textovém editoru MS Word a současně jako vytištěný text. Autor je povinen dodat v případě potřeby nakladateli dílo i v další rozmnoženině, pokud by došlo k jeho ztrátě a/nebo zničení původního nosiče.

V případě, že autor nedodrží lhůtu (termín) pro odevzdání díla stanovenou v čl. 6 této smlouvy, je nabyvatel licence oprávněn snížit souhrnnou jednorázovou odměnu o 0,5 % za každý den prodlení s tím, že pokud uvedené prodlení bez doložitelných objektivních příčin přesáhne 30 dnů, může nabyvatel licence od této smlouvy odstoupit a autor je povinen uhradit nabyvateli licence vzniklou škodu, případně ušlý zisk.

Odevzdá-li autor dílo v nízké jazykové a stylistické kvalitě, je nabyvatel licence oprávněn snížit jednorázovou souhrnnou odměnu až o 30 %.

Autorský honorář podléhá dani z příjmu dle obecně platných právních předpisů.

7. Nabyvatel licence se zavazuje nejpozději do 15 dnů sdělit autorovi, zda dílo přijímá a schvaluje, či zda má k dílu připomínky. V tomto případě se autor zavazuje nejpozději do 15 dnů dílo upravit dle těchto připomínek. Autor se rovněž zavazuje dle § 2367 OZ poskytnout nabyvateli licence veškeré další podklady a informace pro výkon licence.

Nabyvatel licence se zavazuje vydat dílo do dvou let od podpisu této smlouvy. Nestane-li se tak, práva se vrací k autorovi.

8. Autor touto smlouvou zejména, nikoliv však v rámci účelu smlouvy výhradně, dále poskytuje nabyvateli licence výhradní oprávnění k výkonu práva užití díla – výhradní licenci – takto:

- ke všem způsobům užití díla jako celku i kterékoli jeho části;
- v rozsahu časově a teritoriálně a množstevně neomezeném;
- s právem nabyvatele licence dílo či kteroukoli jeho část upravovat či jinak měnit;
- bez povinnosti nabyvatele licence dílo jako celek či kteroukoli jeho část užit;
- využití díla na webových stránkách nabyvatele a partnerských webových stránkách;
- s právem nabyvatele všechna či část nabytých práv (licenci) postoupit nebo poskytnout podlicenci k dílu jako celku či kterékoli jeho části třetím osobám, ať už včetně dalších práv touto smlouvou od autora

nabytých nebo bez nich, s právem těchto třetích osob dále licenci postoupit nebo poskytnout pod-licenci;

Autor mimo výše výslovně uvedené dále poskytuje nabyvateli licenci k výkonu veškerých převoditelných majetkových autorských práv včetně práva na další úpravy a změny díla.

9. Nabyvatel licence se zavazuje zaplatit autorovi za vytvoření díla a za poskytnutí této výhradní licence souhrnnou jednorázovou odměnu ve výši [REDACTED] Kč/1 normostrana díla bez DPH + základní sazba daně. Normostranou se pro účely této smlouvy rozumí normalizovaná stránka A4 s rozsahem textu 1800 znaků včetně mezer. Tato částka je splatná na bankovní konto autora, uvedené v záhlaví této smlouvy, nejpozději do 30 dnů po schválení díla.
10. Autor výslovně prohlašuje, že tato odměna je ve smyslu § 2374 OZ dostačující pro užití díla v množstevním rozsahu do 10000 výtisků, kteréžto množství zahrnuje elektronické, tištěné i audio rozmnoženiny. A dále se užití díla omezuje dobou 7 let od podpisu této smlouvy.
11. Autor se zavazuje, že licenci k užití díla nepostoupí žádné třetí osobě a i sám se zdrží jakéhokoliv výkonu svých majetkových práv k dílu.
12. Osobou oprávněnou jednat za nakladatele v celém rozsahu této smlouvy je pověřený/á [REDACTED] – jednatel.
13. Nakladatel se zavazuje uvádět v díle označení autora ve tvaru: překlad © jméno autora, rok prvního vydání.
14. Nakladatel se zavazuje poskytnout autorovi bezúplatně 5 kusů autorských výtisků. Tyto výtisky jsou dále neprodejně.
15. Tato smlouva, včetně ostatních vztahů, které v ní nejsou upraveny, se řídí ustanoveními právního řádu České republiky, zejména občanského zákoníku a autorského zákona.
16. Tuto smlouvu, sepsanou a podepsanou ve dvou vyhotoveních určených v jednom výtisku autorovi a v jednom výtisku nabyvateli licence, lze změnit pouze písemným dodatkem, podepsaným oběma stranami. Obě strany prohlašují, že svými podpisy stvrzují souhlas s touto smlouvou, které rozumějí a ke které nemají výhrad.

V Praze dne 22. února 2017

.....
AUTOR

.....
NABYVATEL LICENCE

Příloha č. 9 – licenční smlouva velkého nakladatelství

Smlouva o vytvoření díla a licenční smlouva nakladatelská

se sídlem: [redacted]
zastoupená: [redacted] členem představenstva, jehož jménem na základě plné moci jedná
ředitel nakladatelství
DIČ: [redacted]
bank. spojení: [redacted]
zapsaná v obchodním rejstříku vedeném [redacted]
(dále jen **nakladatel**)

a

jméno a příjmení: [redacted]
trvalý pobyt: [redacted]
narozen(a): [redacted]
bankovní spojení: [redacted]
(dále jen **autor**)

uzavírají tuto

smlouvu o vytvoření díla
a licenční smlouvu nakladatelskou:

I.

Předmět a účel smlouvy

/1/ Autor se zavazuje za podmínek dále v této smlouvě sjednaných pro nakladatele vytvořit:

překlad původního díla: [redacted]
o rozsahu cca 12 autorských archů
do českého jazyka z jazyka *anglického*
s pracovním názvem překladu: [redacted]
(dále jen **dílo**)

/2/ Autor poskytuje za podmínek dále v této smlouvě sjednaných nakladateli výhradní oprávnění k výkonu práva dílo užít těmito způsoby:

- a) rozmnožovat dílo,
- b) rozšiřovat dílo,
- c) spojovat dílo s díly jiných autorů,
- d) sdělovat dílo veřejnosti v elektronické podobě (dále jen „*e-kniha*“) na internetových stránkách nakladatele nebo jeho distribučních partnerů tak, že kdokoli může mít k němu přístup na místě a v čase podle své vlastní volby, zejména počítačovou či obdobnou síť, s poskytnutím on-line ke stažení třetím osobám - uživatelům nebo i bez poskytnutí této možnosti; dílo je proti neoprávněnému stažení chráněno běžnými dostupnými šifrovacími prostředky.
(dále jen **licence**)

/3/ Autor prohlašuje, že autorská práva, která touto smlouvou nakladateli poskytuje, mu patří bez jakéhokoliv omezení, že nemá závazky, které by bránily poskytnutí licence nakladateli, jak autor činí touto smlouvou a že odpovídá nakladateli za škodu, která by mu vznikla z nepravdivosti tohoto prohlášení.

Pokud autorovi nepřísluší samostatně autorská práva k dílu a ke všem jeho součástem, je povinen zajistit si k zpracování či zařazení takového příspěvku do díla kvalifikovaný souhlas oprávněného nositele autorských práv a je povinen včas upozornit nakladatele tak, aby mohla být včas a řádně mezi autorem a nakladatelem uzavřena příslušná licenční smlouva.

Autor odpovídá nakladateli za obsah díla po stránce věcné a právní.

/4/ Nakladatel se za podmínek dále v této smlouvě sjednaných zavazuje poskytnout autorovi za poskytnutí licenci dohodnutou odměnu.

II.

Vytvoření díla

/1/ Autor se zavazuje dodat nakladateli rukopis díla nejpozději **28.2.2019**, (osobně proti potvrzení, či poštou), a to v konečném znění, v požadované kvalitě, v řádném stavu a úpravě (formát A4 s ohledem na výpočet normostran, přičemž jedna normostrana zahrnuje 1.800 znaků včetně mezer) a v souladu se základními pravidly českého pravopisu a stylistiky v elektronické podobě (nejlépe na CD) v dohodnutém formátu. Autor je povinen zajistit plnou funkční schopnost souboru k tisku.

/2/ Překlad musí být kvalitní, adekvátní originálu díla.

/3/ Dílo se považuje za dodané, je-li úplné a obsahuje-li všechny dohodnuté součásti a má-li všechny dohodnuté náležitosti. Pokud bude mít dílo rejstřík, dodá jej autor nejpozději se stránkovou korekturou, nebude-li dohodnuto jinak.

/4/ Nakladatel se zavazuje, že do 2 měsíců od odevzdání úplného rukopisu díla sdělí autorovi, zda dílo přijímá jako bezvadné, vrátí je k doplnění, úpravě nebo přepracování a stanoví lhůtu k provedení požadovaných úprav.

/5/ Po dodání přepracovaného nebo upraveného rukopisu běží nová měsíční lhůta, v níž nakladatel oznámí autorovi, zda dílo definitivně přijímá jako bezvadné, vrátí jako nevyhovující k opětovnému přepracování nebo odstupuje od smlouvy.

/6/ Přijme-li nakladatel dílo jako bezvadné, stávají se dodaná vyhotovení rukopisu díla vlastnictvím nakladatele. Autor prohlašuje, že odevzdaný exemplář rukopisu díla není jeho jediným, a že si v jednom vyhotovení rukopis díla ponechal.

/7/ Za vytvoření díla přijatého nakladatelem jako bezvadné k užití podle této smlouvy náleží autorovi odměna (dále jen *odměna za vytvoření díla*). Odměna za vytvoření díla je zahrnuta v odměně za poskytnutí licence (viz čl. VI.) a pro její splatnost platí ustanovení čl. VII. této smlouvy.

V případě, že nedojde u objednaného a přijatého díla k jeho užití podle licenční smlouvy, zaplatí nakladatel autorovi tzv. *garanční zálohu* (viz čl. VII. odst. 1 této smlouvy); odměna za vytvoření díla je obsažena v garanční záloze.

/8/ Odměna za převod předaného rukopisu (včetně jeho součástí) do vlastnictví nakladatele je zahrnuta v odměně za vytvoření díla.

/9/ Nakladatel má nárok na náhradu škody za prodlení se splněním závazku autora dodat dílo ve lhůtě sjednané ve smlouvě nebo v poskytnuté dodatečné lhůtě k plnění.

/10/ Nakladatel má právo bez náhrady odstoupit od této smlouvy a tím i od licenční smlouvy nakladatelské, a požadovat na autorovi vrácení všeho, co autor na základě smlouvy od nakladatele již přijal, jestliže:

a) autor neodevzdá dílo řádně a včas a nakladatel nemá na opožděném dodání díla již zájem (fixní smlouvy),

b) autor neodevzdá dílo řádně a včas a nesplní svou povinnost ani v dodatečné lhůtě, kterou mu nakladatel poskytl,

c) nevyhovuje-li dílo požadavkům nakladatele zejména po stránce odborné umělecké, obsahové, stylistické slohové nebo jazykové, nebo nebude-li dílo obsahovat všechny dohodnuté součásti nebo nebude-li odevzdáno řádně v dohodnuté podobě,

d) odmítne-li autor na požádání nakladatele provést požadované úpravy a doplňky, neprovede-li je ve stanovené lhůtě nebo nebude-li ani po přepracování dílo odpovídat požadavkům nakladatele.

III.

Redakční, polygrafické a jiné zpracování

- /1/ Redakční zpracování rukopisu díla provede nakladatel.
- /2/ Autor výslovně souhlasí s tím, aby náklady za práce, které nakladatel vynaloží mimo obvyklé redakční zpracování rukopisu namísto autora, nakladatel odečetl z jeho odměny.
- /3/ Autor má právo na provedení **autorské korektury**. Tuto korekturu je povinen provést ve lhůtě, kterou mu nakladatel stanoví. Pokud tuto lhůtu autor nedodrží, je nakladatel oprávněn vydat dílo bez autorské korektury.
- /4/ Provede-li autor nadměrné korektury, které přesáhnou 3 % z celkového rozsahu sazby, jdou náklady přesahující tuto normu k tíži autora a nakladatel je oprávněn odečíst částku za nadměrné autorské korektury z autorovy odměny.
- /5/ Autor souhlasí, aby nakladatel podle svého uvážení spojil dílo s díly výtvarnými a/nebo slovesnými jiných autorů, popřípadě i s texty reklamního charakteru, a dílo takto užil.
Autor souhlasí, aby definitivní název díla pro české vydání určil nakladatel.
- /6/ O formátu knihy, papíru, vazbě při knižních vydáních a grafické úpravě vnitřní a vnější všech nosičů při jiných způsobech vydání a příp. dalších náležitostech rozhoduje nakladatel, který může podle svých možností přihlídnout k návrhům autora.

IV.

Omezení licence

- /1/ Licence se poskytuje jako výhradní, a to na dobu **5 let** ode dne podpisu této smlouvy.
- /2/ Autor proto nesmí po dobu, na kterou licenci nakladateli poskytl, poskytnout licenci třetí osobě a je současně povinen sám se zdržet výkonu práva dílo užít způsoby, ke kterým licenci nakladateli poskytl; to platí, i pokud jde o rozmnožování a rozšiřování díla v periodické publikaci, souborné vydání autorových děl nebo zařazení díla do sborníku, pokud taková užití povaha díla připouští.
- /3/ Autor výslovně souhlasí s tím, že nakladatel může oprávnění tvořící součást licence zcela nebo zčásti poskytnout třetí osobě bez dalšího samostatného svolení autora k takovému konkrétnímu užití díla (dále jen **podlicence**).
- /4/ Autor výslovně souhlasí s tím, že nakladatel může oprávnění tvořící součást licence využít též ve spolupráci s třetí osobou (koedice); taková spolupráce není kvalifikována jako poskytnutí podlicence, ale považuje se za samostatné využití licenčního oprávnění nakladatelem v rámci poskytnuté licence.
- /5/ Licence se poskytuje ke všem způsobům užití sjednaným v čl. I. odst. 2 této smlouvy pro území celého světa.
- /6/ Rozsah způsobů užití, k nimž se licence podle čl. I. odst. 2 této smlouvy poskytuje, je dohodou smluvních stran určen takto:

Rozmnožování díla se rozumí zhotovování rozmnoženin díla v knižní, elektronické a audio formě v jazyce českém.

Rozšiřování díla se rozumí zpřístupňování díla veřejnosti prostřednictvím jeho rozmnoženin zhotovených v souladu s licencí poskytnutou k rozmnožování, a to na klubovém i volném trhu.

/7/ Licence se sjednává jako oprávnující, pokud není dále dohodnuto jinak, a nakladatel proto není povinen licenci v plném rozsahu poskytnutých oprávnění využít; za využití licence nakladatelem se považuje i poskytnutí podlicence třetí osobě.

/8/ Nakladatel se zavazuje na všech rozmnoženinách díla, pokud je to obvyklé, a na místě k tomu obvyklém uvádět:

- výhradu autorských práv k dílu (copyright) takto:
- **Translation © jméno a příjmení autora**, rok 1. vydání díla
- označení autora díla jeho občanským jménem a příjmením.

/9/ V případě, že autor nakládal s dílem v rozporu s ujednáním dle odstavce 2 tohoto článku:

- má nakladatel nárok na náhradu škody,
- je nakladatel oprávněn od smlouvy odstoupit; smlouva zaniká dnem doručení písemného oznámení o odstoupení autorovi.

V.

Užití výňatků díla k propagaci

Nakladatel se zavazuje zajistit propagaci díla. Za tímto účelem je oprávněn uveřejnit výňatky z díla v propagačních tiskovinách a všech sdělovacích prostředcích v rozsahu do jedné poloviny autorského archu, a to i před vydáním dosud nezveřejněného díla. Autor je povinen poskytnout nakladateli podklady a další součinnost potřebnou pro propagaci díla. Odměna za užití díla a příp. další součinnost autora podle tohoto článku je obsažena ve sjednané odměně za poskytnutí licence.

VI.

Odměna za poskytnutí licence

/1/ Za poskytnutí licence náleží autorovi odměna sjednaná takto:

_____ za 1 autorský arch

Autorským archem (1 AA) je 20 normovaných stran v úpravě podle ust. čl. II. odst. 1 této smlouvy.

/2/ V případě poskytnutí podlicence nakladatelem náleží autorovi odměna ve výši 40 % z brutto příjmů, které za poskytnutí podlicence obdrží nakladatel.

/3/ V odměně sjednané za poskytnutí licence je zahrnuta i odměna za vytvoření díla, náhrada nákladů za materiál, odměna za převod rukopisu do vlastnictví nakladatele, odměna za veškerou součinnost autora podle licenční smlouvy nakladatelské a odměna za užití díla nebo jeho části k propagaci a reklamě při obchodním šíření rozmnoženin díla nebo jeho sdělování veřejnosti v souladu s příslušnými ustanoveními čl. V. této smlouvy.

/4/ Přísluší-li autorské právo k dílu více osobám, jsou autoři povinni oznámit nakladateli nejpozději při odevzdání rukopisu díla přesné dispozice pro rozdělení odměny a rozmnoženin pro autory. Tyto dispozice platí i pro rozdělení odměny za poskytnutí podlicence.

/5/ Nakladatel je oprávněn pořídít a šířit jako reklamní, archivní, pracovní a rozmnoženiny pro autory od každého druhu nosiče nejvíce 250 ks; z těchto rozmnoženin se odměna autora neposkytuje.

VII.

Splatnost odměny za poskytnutí licence Splatnost odměny za poskytnutí licence

- /1/ Odměna dle čl. VI. odst. 1 je splatná takto:
garanční záloha ve výši jedné poloviny vypočtené odměny dle skutečně přijatého rozsahu do 30 dnů po přijetí díla jako bezvadného k užití podle této smlouvy;
zbytek odměny nejpozději do 60 dnů od vydání díla; vydáním díla se rozumí zahájení oprávněného veřejného rozšiřování rozmnoženin díla.
Pokud je skutečný rozsah odevzdaného díla 5 AA a méně, sjednaná odměna bude vyplacena jednorázově do 30 dnů po přijetí díla. V garanční záloze je zahrnuta i odměna za vytvoření díla.
- /2/ Odměnu je nakladatel povinen autorovi vyúčtovat; na výzvu autora zavazuje se nakladatel předložit doklady potřebné k ověření správnosti předloženého vyúčtování.
- /3/ Za datum zdanitelného plnění se považuje datum vystavení vyúčtování.
- /4/ V případě, že byla autorovi vyplacena garanční záloha, odměna podle vyúčtování bude vyplacena ve výši po jejím odpočtu.
- /5/ Po vydání díla obdrží autor bezplatně **5 autorských rozmnoženin**. Autor má nárok zakoupit další rozmnoženiny za zvýhodněnou cenu 70 % z katalogové ceny (cena na klubovém trhu). Nakladatelství si vyhrazuje právo na pozdější změnu těchto podmínek.

VIII.

Závěrečná ustanovení

- /1/ Pro právní vztahy touto smlouvou založené platí, pokud není výslovně sjednáno jinak, příslušná ustanovení autorského zákona a obecná ustanovení občanského zákoníku.
- /2/ Tato smlouva nabývá platnosti a účinnosti dnem podpisu oběma smluvními stranami; změny a doplňky této smlouvy jsou platné pouze tehdy, pokud byly sjednány písemně.
- /3/ Smluvní strany výslovně sjednávají, že práva a povinnosti z licenční smlouvy přecházejí na právní nástupce obou smluvních stran.
- /4/ Tato smlouva se uzavírá ve dvou stejnopisech s platností originálu, z nichž po jednom obdrží každá smluvní strana. Pokud autor souhlasí s návrhem této smlouvy, vrátí nakladateli jedno podepsané vyhotovení do 14 dnů od doručení návrhu smlouvy. V případě nevrácení bude návrh považován za neplatný.
- /5/ Smluvní strany prohlašují, že si smlouvu pozorně přečetly, souhlasí s jejím obsahem a že smlouva nebyla sjednána v tísní, ani za jinak jednostranně nevýhodných podmínek.

Praxe ..... dne: 21.8.2018

V Praze dne: 15. 8. 2018

nakladatel: